

Routekaart en gereedheidskist

Bijgevoegd is de gereedheidskist met maatregelen die ingezet kunnen worden om het virus te bestrijden. Doel van deze gereedheidskist is inzichtelijk maken welke instrumenten er zijn en hoe en wanneer bepaalde maatregelen genomen worden. Gezien de huidige epidemiologische situatie bevinden we ons nu in een fase waarin zeer stevige landelijke maatregelen nodig zijn om het aantal besmettingen terug te dringen en weer aan de drie ankerpunten te kunnen voldoen: zorgen dat de zorg het aankan, beschermen van mensen met een kwetsbare gezondheid en houden van zicht op en inzicht in het virus.

Voor bestuurders geeft deze gereedheidskist een leidraad voor de besluitvorming over de maatregelen. Voor burgers maakt dit inzichtelijk en transparant welke maatregelen op welk moment kunnen gaan gelden. Het is dus een instrument om de voorspelbaarheid van de besluitvorming te vergroten. Hiermee geven we ook uitvoering aan de Motie Jetten (TK 25295) van 22 september 2020. Daarnaast bestaat binnen de leidraad ruimte voor maatwerk, door middel van de categorie 'te overwegen maatregelen' die ingezet kunnen worden afhankelijk van de situatie.

Wanneer welk inschalingsniveau?

Er wordt in de systematiek uitgegaan van vier inschalingsniveau (waakzaam, zorgelijk, ernstig en zeer ernstig). Regio's worden in een inschalingsoverleg besproken, door RIVM, GGD-GHOR, een vertegenwoordiger van de Veiligheidsregio's, NCTV, AZ en VWS. Het voorstel voor inschaling komt tot stand aan de hand van epidemiologische signaalwaarden en het beeld van de besmettingsbronnen en de naleving. Voor het opschalen geldt de volgende richtlijn:

Indicator	Landelijk/ regionaal	Type	Basisniveau: 1. Waakzaam	Opschalen naar: 2. Zorgelijk	Opschalen naar: 3. Ernstig	Maximale opschaling 4. Zeer ernstig
Aantal positieve testen per 100.000 inw. per week	Landelijk/ Regionaal	Drempelwaarde voor nominatie	< 50	50 – 150	150 of meer	>250, en
Contextindicator						
Percentage positieve testen per week(*)	Regionaal	Contextindicator	< 5 %	5 – 10 %	10 % of meer	>10%
IC-opnamen	Landelijk	Contextindicator	< 10	< 10	10 – 20	>20
Ziekenhuisopnamen ¹	Landelijk	Contextindicator	< 40	< 40	40 – 80	>80
Percentage besmette verpleeghuizen	Landelijk / regionaal	Contextindicator	laag	toenemend	Toenemend	hoog
R-waarde	Landelijk	Contextindicator	< 1,0	Ca. 1,0	Meer dan 1,0	Meer dan 1,0

Eerder informeerde ik u over drie risiconiveaus. De systematiek kent nu een nieuw, vierde risiconiveau (zeer ernstig). Gezien de oplopende cijfers was dit extra risiconiveau onvermijdelijk.

Een regio gaat in principe van 'waakzaam' naar 'zorgelijk' als er in een week meer dan 50 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners zijn. Dit komt overeen met het elke dag overschrijden van de signaalwaarde van 7 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners. Voor het kiezen van deze waarde hebben we onder andere gekeken naar onze buurlanden. Destijds hanteerde Duitsland dezelfde grenswaarde. Daarnaast is het zo dat wanneer we onder deze waarde blijven, het bron en contactonderzoek nog goed uitgevoerd kan worden. Op deze manier houden we goed zicht op het virus.

De overgang van 'zorgelijk' naar 'ernstig' vindt plaats als er in een week meer dan 150 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners zijn. We weten inmiddels dat 315 positieve uitslagen gemiddeld tot 1 IC opname leiden. Oftewel, voor 10 IC opnamen (signaalwaarde) mag je maximaal 3150 positieve testen hebben. Als je dat corrigeert voor 17,4 M inwoners en omzet naar per 100k kom je uit op 18 positieve testuitslagen per dag ($3150 * 100k / 17.5 M$), oftewel 126

¹ Op basis van de gegevens van Stichting NICE (en dus niet op basis van de gegevens uit Osiris die op dit moment nog op het coronadashboard staan).

positieve testuitslagen per week. Om vroegtijdig in te kunnen grijpen, is voor de waarde 150 gekozen.

Een regio gaat van ernstig naar 'zeer ernstig' als in die regio in 7 dagen 250 positieve testuitslagen per 100.000 inwoners zijn gerapporteerd. Wanneer deze waarde bereikt wordt, zijn vergaande maatregelen noodzakelijk.

Ook wanneer een regio nog niet de grenswaarden bereikt heeft om op te schalen, kan op basis van de context en duiding besloten worden om een regio op te schalen. Bovenstaande signaalwaarden vormen een richtlijn voor de inschaling. De indicator (aantal positieve testen) is aanleiding om met urgentie naar een regio te kijken. De contextindicatoren geven een vollediger beeld van de situatie. Tijdens het wekelijkse inschalingsoverleg wordt met de veiligheidsregio's, de overheid en experts van het RIVM en de GGD besproken hoe de situatie in een veiligheidsregio is. Hierdoor kan besloten worden dat bij bijvoorbeeld grensgevallen of bijzondere situaties een regio eerder wordt op- of afgeschaald dan de richtlijnen zouden aangeven. Er blijft ruimte voor maatwerk.

Daarbij is het uitgangspunt dat een regio opschalen sneller gebeurt dan het afschalen van een regio, omdat een virus uitbraak langere effecten kan hebben en bijvoorbeeld de zorg de kans moet krijgen om weer te herstellen zonder het risico te lopen dat het virus in de tussentijd weer oplaait. Kortom: snel opschalen en rustig afschalen.

De minister van VWS neemt het besluit over inschaling altijd op basis van advies van het inschalingsoverleg. Dit wordt verwerkt in de inschalingskaart in het coronadashboard. Iedereen kan dus op het coronadashboard zien in welk inschalingsniveau de regio zit. Met de gereedschapskist worden hier maatregelen aan gekoppeld.

Uitgangspunten bij de gereedschapskist

In de gereedschapskist zijn instrumenten en maatregelen opgenomen die ingezet kunnen worden, passend bij het inschalingsniveau. Doel is dat de maatregelen er voor zorgen dat alle regio's in niveau I waakzaam terecht komen, dus een R langere tijd onder de 0,9 en een aantal nieuwe ziekenhuisopnames en IC opnames dat ligt onder de signaalwaarden en een percentage positief geteste mensen onder de 5 procent.

De lijst is niet uitputtend. We laten ons inspireren door (nieuwe) inzichten uit buiten- en binnenland en ervaringen over wat werkt en wat niet. Dit betekent dat de kist zich blijft door ontwikkelen. Bij het vullen van de kist hebben we ook de eerder geleerde lessen betrokken, waarover we de Kamer in de Lessons Learned brief schreven. U ziet dat zolang Corona onder ons is de naleving van de basisregels cruciaal is; en dat we ook als we in waakzaam zitten daarop scherp moeten zijn. Er zijn nu geen maatregelen voorzien die betrekking hebben op het sluiten van het primair en voortgezet onderwijs. Het is de bedoeling dat les op school zoveel en zo lang mogelijk doorgaat. Er zijn ook maatregelen die beogen om onze kwetsbaren beter te beschermen, maar niet volledig te isoleren. En er zijn maatregelen die we met de hele samenleving en alle sectoren moeten dragen.

Wanneer welke maatregelen per regio?

In de gereedschapskist zijn instrumenten en maatregelen opgenomen die mogelijk ingezet kunnen worden. De gereedschapskist is ingedeeld per inschalingsniveau: waakzaam, zorgelijk en ernstig. Naarmate het risiconiveau hoger is en het inschalingsniveau ook, worden de maatregelen ingrijpender. Er zijn maatregelen die in ieder geval zullen worden genomen én er zijn maatregelen die mogelijk kunnen worden genomen. Dit biedt houvast voor bestuurders voor de besluitvorming over de maatregelen. Dit maakt het ook voorspelbaarder voor de samenleving.

Wanneer welke maatregelen landelijk?

De inzet van instrumenten is waar mogelijk regionaal, waar nodig landelijk. Zodra er meerdere regio's het inschalingsniveau ernstig of veel regio's het niveau zorgelijk bereiken kunnen maatregelen ook landelijk genomen worden. Dit betekent dat dezelfde regionale instrumenten 'opgetild' worden tot landelijke maatregelen. Het kan ook zo zijn dat vanwege waterbedefferen

maatregelen bovenregionaal of ook in omliggende regio's worden genomen. Dit vraagt om een goede motivatie.

Wat gebeurt er als de maatregelen onvoldoende effect hebben: niveau 4

Op een bepaald moment kan de situatie zo ernstig zijn dat veel regio's al in het niveau ernstig zitten en er een verdere oploop van besmettingen is. Het zicht op verspreiding van het virus is verloren en de druk op de zorg en kwetsbaren zo groot is geworden dat reguliere zorg moet worden afgeschaald. We lopen tegen de grenzen van de (nood)capaciteit aan en de al ingezette maatregelen hebben onvoldoende effect om het tij te keren. In het nieuwe niveau 4 is de situatie "zeer ernstig": een niveau waarbij de meest stevige maatregelen nodig zijn om de epidemiologische situatie te keren. De zwaarste van die maatregelen zijn samen te typeren als een lockdown.

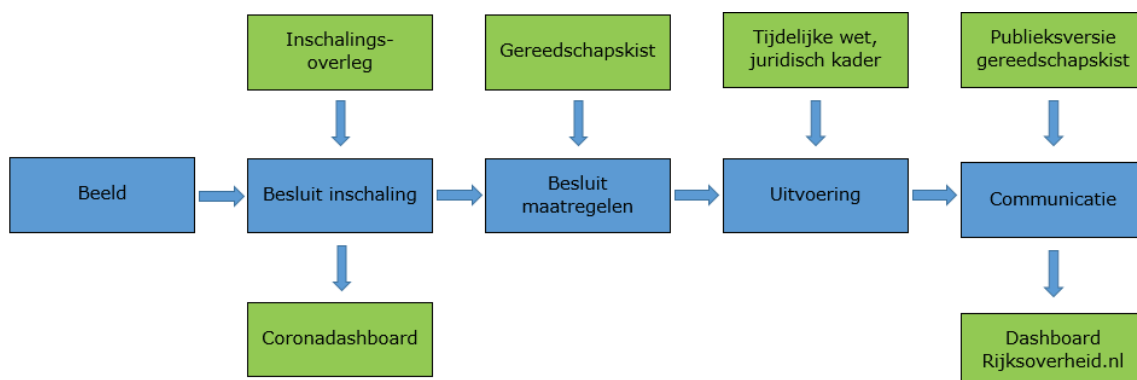
Hoe zetten we welke instrumenten in?

Het karakter van de maatregel bepaalt hoe een maatregel ingezet kan worden. Bij sommige maatregelen vraagt dat geen juridisch kader. Denk daarbij aan gesprekken tussen GGD-en en instellingen over preventieve maatregelen. Of aan gedragsregels die we communiceren. Sommige maatregelen vragen om doorvertaling in de protocollen in sectoren. Voor de invoering van andere instrumenten is een juridische basis nodig.

Maatregelen laten werken

Bij de doorvertaling en invoering van een maatregel zijn veel partijen betrokken. Elke maatregel kent een doorvertaling richting publiek, richting sectoren en richting professionals en het publiek. In communicatie-uitingen, handreikingen, protocollen en regelingen zien we de uitkomst van gesprekken hierover en de praktische doorvertaling. Daarbij is het zoeken naar een balans tussen maatwerk enerzijds en de wens tot duidelijkheid aan de andere kant. Er zijn vaak goede redenen om uitzonderingen te maken, maar uitzonderingen zorgen ook voor onduidelijkheid en onbegrip. We weten uit de gedragswetenschap dat het voor mensen heel belangrijk is om te weten dat anderen ook meedoen. Ook vragen mensen om duidelijke regels. Dat verhoogt de bereidheid om mee te werken. Daarom willen we het aantal uitzonderingen beperken. Dat is onderdeel van een voorspelbare routekaart. Ook zijn we met talrijke koepels en organisaties in gesprek om meer eenduidigheid te krijgen in de doorvertaling van de maatregelen.

Het proces ziet er samengevat als volgt uit (plaatje nog opgemaakt):

Impact en proportionaliteit

PM. Het OMT zal maandag advies uitbrengen over de invulling van de gereedschapskist. Belangrijke aspect daarin is de verwachting over de effectiviteit van de instrumenten. Maatregelen moeten voldoende effect hebben op het verlagen van het reproductiegetal (de R-waarde), en

daarmee ook het waarborgen van de continuïteit van de zorg en het beschermen van kwetsbaren. Aan de andere kant moeten we ook de maatschappelijke impact en kosten zo laag mogelijk houden. Kortom, doen wat nodig is, maar ook niet teveel.

Met het systeem van de inschaling en de gereedschapskist proberen we zo duidelijk en goed mogelijk in beeld te brengen wat er gaat gebeuren in verschillende fasen van de epidemie. Die logica en voorspelbaarheid is belangrijk. Maar het is geen honderd procent automatisme. Het nemen van maatregelen vraagt echter ook altijd om een brede bestuurlijke wegging, waarin de bredere impact van maatregelen een rol speelt. Dit geldt met nadruk voor de maatregelen die in de categorie 'te overwegen' vallen. Het brede afwegingskader waarover ik u ook schreef in de lessons learned brief is daarbij relevant.